

СВОБОДА СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY



РІК XL Ч. 189. — Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 29-го вересня 1943. No. 189. Jersey City, N. J., Wednesday, September 29, 1943. VOL. XL

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ П'ЯТЬ ЦЕНТИВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ АМЕРИКИ. ДЕРЖАВ АМЕРИКИ. Тел. „Свобода“: ВЕрген 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: ВЕрген 4-1016 4-0887 THREE CENTS IN THE UNITED STATES FIVE CENTS ELSEWHERE OF AMERICA.

СЕКРЕТАР ГОЛ ПОІДЕ НА ПОТРІЙНУ КОНФЕРЕНЦІЮ — МАБУТЬ ДО ЛОНДОНУ

ВАШИНГТОН. — З огляду на це, що секретар стефту Кордел Гол рішився взяти участь у конференції трьох держав, себти Америки, Англії й Росії, у дипломатичних кругах планує переконання, що конференція відбудеться не в Москві, а в Лондоні. Лондон був зразу пропонуванний на відповідне місце для конференції, але тоді ще Гол не рішився брати в ній участь. Тепер справа обертається інакше, отже й місце для конференції мабуть буде змінене.

БРАВДЕР ОСТЕРІГАЄ ПЕРЕД ВІРОЮ В ПОМІЧ РОСІЇ

ШКАГО. — Генеральний секретар Комуністичної Партії в Злучених Державах підтримав ще раз свою заяву, що „самодурством є надіятися на участь Росії у війні проти Японії, або дістати від неї бази для бомбовиків у Сибірі для нападу на Японію з боку Аліантів“. На комуністичнім візю за другий фронт у шікагівській громадянській опері Бравдер додав ще, що є нісенітницею вірити, щоб Росія виграла війну для Америки. „Досить з неї“ — міркував Бравдер — „коли вона посвятила дві третини зусиль для перемоги над Гітлером. Отже не можна вірити, щоб Росія ще піднялася завдання виграти війну проти Японії“.

ВЕКС НЕГОДУЮТЬ НА ОБИДЛИВІ ПОЩЕПТИ.

ВАШИНГТОН. — Пані капітан Евелін Ніколсон, урядничка першого контингенту американського жіночого корпусу Векс в Африці, заявила сьогодні перед газетарями, що несправедливою є кампанія пощепти проти дівчат з Векс, що тепер перебувають на воєнних терені і наражаються на воєнні небезпеки для рідного краю. Вони працюють по 15 годин денно і по 7 днів на тиждень, серед виснаження й безупинних злиднів, а про них в Америці розсипають вісти, начебто вони велися неморально. Це зовсім не є заохотою до праці ані до успіху у вербуванні нових членів до Векс — заявила пані Ніколсон.

ГАРИМАНА ТРАКТУЮТЬ ЯК НОВОГО АМБАСАДОРА ДО СОВЕТІВ.

ВАШИНГТОН. — Хоч урядово не проголошено іменування Аверела Гаримана, директора американських „ленд-ліз“ позичок в Лондоні амбасадором до Советів, усюди чути його імя з додатком „новий амбасадор до Росії“. Навіть у воєнним департаменті урядовці говорять до нього „пане амбасадоре“, коли ведуть розмову. — Гариман, як звісно, має призначення їхати на потрійну конференцію разом з іншими дипломатами.

АДМІНІСТРАТИВНА РЕОРГАНІЗАЦІЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ.

НЮ ЙОРК. — З військових кол подано до прилюдного відома, що вже виготовлено план реорганізації збройних сил. План для нового поділу армії вже готовий, а для повітряних сил і флоту ще викінчується. Дотеперішній поділ території Злучених Держав на дев'ять корпусних команд, звисних під назвою „службових команд“ (сервіс командос) буде переіменовані на 6. Тепер з оборонної системи Америки перейде на зачіпну. Багато вояків, які досі стояли залогою на побережжях Злучених Держав для оборони, тепер відуть на властивий фронт, головню на острові Тихого океану, а тимсамим багато молодих людей можна буде призначити в майбутності до праці в критичних підприємствах.

УЧАТЬСЯ ПІДСТАВОВОЇ АНГЛІЙШИНІ ПІСЛЯ ПРОМОВИ ЧОРЧИЛА.

НЮ ЙОРК. — В міській колегії для дівчат „Гонтер Каледж“ заведуть науку підставової англійщини, що її поручав англійський прем'єр Вінстон Черчилль у своїй промові в університеті Гарвард після конференції в Квебеку. Підставова англійщина обіймає 850 англійських слів, крім граматики й числівників і має застудити дотеперішнє уживання французької мови в міжнародних зносинах. План поручає науку підставової англійщини вже для 7-літніх дітей при помочи картин.

МАРШАЛ ФІЛД УНАСЛІДЖУЄ НОВИХ \$70,000,000.

ШКАГО. — Маршал Філд 3-тій, наслідник мільйонного маєтку в знаній департаментовій крамниці, одержав на відставі колишнього тестаменту свого батька додаткових 70 мільйонів доларів, після того, як йому минуло 50 літ. Він не одушевляється новими грошми, каже що нічого в його життю не змінилося, хіба що присвятить більше фондів на видаванні газети „Ди Шікаго Сан“, założonej ним в 1941 р. Таксамо присвятить він більше часу й фондів на вивчання Музею Природничих Наук імени Філда в Шікагу.

Понад 3,500 осіб учасниками величавої української маніфестації Третьої Воєнної Позички

НЮ ЙОРК. — Українська Жіноча Секція Американського Комітету Продажі Воєнних Бондів Міста Нью Йорку влаштувала дня 27. вересня „Український Звиг“ в просторій Вікторії Сіквер Галі для пропаганди в цілі збільшеного закупна воєнних бондів Третьої Державної Позички. Вступ на цей Звиг був за закупном стемпсів або бондів. Від 8. години вечером пригравала військова музика. Величезна галя зачала заповнитись масою публіки, між якою було багато вояків, а один капітан-летун, як його потім представлено, прибув прямо з Африки, де відбув 50 шасдмих налетів на ворога. Як піднеслась куртина видно було артистично уставлені різноколірові прапори Об'єднаних Держав, що дуже гармонізували з кольорами цародіх строїв, в які були вбрані члени хору української прав. церкви в Нью Йорку, „Промінь“, що під управою п. С. Голутяка відспівали американський гимн, а по нм „Ще не мерла Україна“, як національний гимн того народу, якого національна група влаштувала того дня Звиг, бо так є, що кожного дня відбувається звиг одної з різних національних груп. Звиггом проводила і заповідала програму п-на Юлія Кусий, що у своїй вступній промові заявила, що купуючи американські бонди ми забезпечуємо в світі свободу, яку мусить одержати теж і 45-мільйонний поневолений український нарід. Опісля хор відспівав три українські народні пісні. На артистичну програму Звигу складалась крім хору і українських танцюристів під проводом д-ни М. Савіцької, ще сольоспіви таких українських співачок: М. Полиняк, Л. Ковальська, А. Тростянецька, М. Полішук, а теж дует п-нів Боднарівних. Акомпанювала п-на О. Дмитрів. В програмі взяли теж участь різні американські артистичні сили з рамени Американського Комітету. Артисти, хористи та танцюристи вивязались знаменито й були гарячо одлескувані. З промовців перша говорила пані Кортленд Д. Барнс, містопредсідателька стейт-ового комітету продажі бондів, згадуючи за стару українську культуру та її осередок, славне місто Київ, як і боротьбу українського народу за волю. Пані Невіль Форд, голова чужомовних груп, зачала по українськи, щоб тим відзначити, як вона заявила, знамениту і льоляну пращу Української Жіночої Секції при Американським Комітеті. Ось та праця українських жінок, казала вона, дає їй спромого розуміти, чому український нарід так хоробро бореться, що прямо чудес докочує при обороні своєї землі. Есемблмен С. Ярема говорив про те, що це не час на оптимізм, бо хоч осягнено значні перемоги, то ще далеко до кінця війни. Пані С. Галачи, голова Жіночої Української Секції, говорила по українськи. Зазначила, що закупно бонди приспішує кінець війни, а саме американським українцям повинно залежати найбільше на тому скорому закінченню війни ще й з того боку, що таким чином ми приспішимо кінець воєнним страхіттям в „обсмаєній“ Україні. А ті величезні жертви крові і майна, що їх складає український нарід в боротьбі по стороні Об'єднаних Держав, повинні принести українському народови таку свободу і такий лад, які маємо тут в Америці й таку владу, яку репрезентує отой український національний прапор, який повіває тут на переді сцени поруч американського прапору. При тому бесідниця вказала рукою на жовто-блакитній український прапор, додаючи, що саме він може принести українському народови повну свободу. Відтак говорив представник департаменту сярбу, п. Словн, який теж проводив продажю бондів, при чому помагали йому українські дівчата. Закуплено готівкою бондів на сайі й при вступі в будках на суму понад \$75,000, між якими було закупно бондів п. В. Пуйди на \$5,000. Як заявив Американський Комітет, то ця продаж з Українського Звигу є добрим успіхом, бо це є вже кінець кампанії, а майже кожний уже закупив бонди. Звиг закінчено американським гимном, відіграним військовою оркестрою. Ще треба зазначити, що Українська Жіноча Секція, що влаштувала Звиг, є складовою частиною Комітету Об'єднаних Українсько-Американських Організацій міста Нью Йорку.

УКРАЇНЦІ В ЧЕСТЕР, ПА., ЗАКУПИЛИ НА МІТІНГУ ВОЄННИХ БОНДІВ НА ПОНАД \$35,000

ФІЛАДЕЛЬФІЯ. — (Телеграма ця надійшла до „Свободи“ з опізненням). — На спільнім мітінгу української католицької церкви св. Духа і українського католицького товариства спродано воєнних бондів на суму понад \$33,000. Бонди закуплено через філадельфійське Українське Будівельне й Позичкове Товариство. Збори були скликані о. Іваном Білинським. Предсідником був гром. Бендровський. А промовцями були: д-р В. Галан, майор Дармограй, повітовий голова кампанії Борнс, о. Білинський та Евген Роґач. Кампанія за продажю бондів Третьої Воєнної Позички продовжується.

ГІТЛЕР І МУСОЛІНІ СВЯТКУЮТЬ ЮВІЛЕЙ ОСІ

На радіо знову заговорив звідкись голос Мусоліні, цим разом для відсвяткування третьої річниці повстання потрійного союзу. Мусоліні говорив про нерозривність звязку фашистської Італії, національної соціалістичної Німеччини й імперії японського цісаря.



НІМЕЦЬКІ РАНЕНІ Й ПОЛОНЕНІ. — Це бачимо німецьких ранених вояків, що цілком не виглядають на „надчоловіків“, якими їх представляла весь час нацистська пропаганда, а на звичайнісіньких собі людей, що благають порятунку, який дістають від американців, що їх забрали в полон та перевозять до Африки й Америки.

РОСІЙСЬКІ ВІЙСЬКА ЗАНЯЛИ ТЕМРЮК І ПЕРЕДМІСТЯ ДНІПРОПЕТРОВСЬКА

ЛОНДОН. — Як признають німецькі комунікати, червона армія заняла в завзятой рукопашній боротьбі передмістя Дніпропетровська на східному березі Дніпра та твердинню Темрюк на Кубанщині, останнє пристановище німців на Кавказі. Советський комунікат того дня говорить про заняття 1,320 місцевостей.

На передмістю Дніпропетровська червона армія захопила великі припаси воєнних матеріялів, котрих німці не всділи переправити на правий беріг Дніпра. Червона армія найшлася тепер всего 20 миль від кінця Таманського півострова (проти Криму). Советський комунікат каже, що червона армія займається тепер винищуванням останків німецьких військ на Лівобережжю.

Німецький комунікат подає теж, що російські війська почали маневр оточення Києва та в цій цілі перейшли Дніпро 50 миль повижче Києва. Московські комунікати нічого ще не говорять про цю кампанію за Київ. Останній московський комунікат каже, що за один день упало 7,000 німців.

ЗНАЧНІ ПОСУНЕННЯ АЛІАНТСЬКИХ ВІЙСЬК У СХІДНІЙ ІТАЛІЇ.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА В ПІВНІЧ-НІЙ АФРИЦІ. — Американські війська повижче Салерна дещо звільнили свій наступ, бо їм прийшлося викидати німців з уфортифікованих позицій рукопашною боротьбою, а зате восьма британська в східній частині Італії посунулася значно наперед, перейшла ріку Офанто, заняла місто Черіньолю й підсунулася значно по дорозі до Фоджі, головного італійського летунського майдану в центральній Італії. Осьма армія заняла міста Калаябріто й Кассано.

БИТВА ЗА КОРСИКУ ЗБЛИЖАЄТЬСЯ ДО КІНЦЯ.

Кампанія за добуття Корсики видимо незадовго покінчиться, бо французькі війська, не дивлячись на завзятий одір німців, обійшли вже з усіх боків Бастію, з котрої німці пробують евакувати свої війська з острова до Італії.

Одна британська субмарина затопила або ушкодила 16 кораблів, що займалися евакуацією німецьких військ з Корсики.

БОМБОВИКИ БІЮТЬ ПО ЕМДЕНІ Й АВРІХУ.

ЛОНДОН. — Американські фортеці били по Емдені й Авріху в Німеччині, підчас коли інші відділи американських бомбовиків, в товаристві аліантських боевих літаків, вдарили по ворожих летницях і залізницях у Франції. Зострілено 86 німецьких боевих літаків, при чому американці втратили всего 8 бомбовиків і 7 боевиків.

НОВА КАМПАНІЯ АЛІАНТІВ НА НОВІЙ ГВІНЕЇ.

АЛІАНТСЬКА ГОЛОВНА КВАТИРА НА ПІВДІННО-ЗАХІДНОМУ ПАЦІФІКУ. — Аліантська головна квартира відкрила, що аліантські війська почали нову кампанію сухоземом проти японської бази на Мадангу, що лежить на середині дороги між Финшагафеном і Вевако.

АМЕРИКАНЦІ БУДУЮТЬ НОВИЙ БУРМАЙСЬКИЙ ШЛЯХ.

АМЕРИКАНСЬКА БАЗА НА ГРАНИЦІ ІНДІЇ Й БУРМИ. — Відділи американських інженерів будують при помочи гіндуських і китайських робітників нову дорогу через джунглі з Індії до Бурми. Війська закороняють постійно працюючих робітників перед ворожими нападами.

ГОЛАНДЦІ ЗАТОПИЛИ НІМЕЦЬКИЙ КОРАБЕЛЬ.

ЛОНДОН. — Німецькі моторові човни затопили при березі Франції корабель, що віз воєнні матеріяли. Припускають, що ще один ворожий корабель був поцілений торпедою.

НІМЕЦЬКИЙ ДОВІЗ ДО ІТАЛІЇ ПОВАЖНО УШКОДЖЕНИЙ.

ЛОНДОН. — Завдяки постійному бомбардуванню комунікаційних получень між Німеччиною й Італією доставка військ і воєнних матеріялів з Німеччини, потрібних їй до оборони Італії, поважно ушкоджена. Тунель Монтезені ще далі заблокований і відай не буде відкритий ще кілька місяців, Залізниця з Югославії до Італії теж не може послужити німцям, бо здовж неї оперують югославські повстанські відділи. Залізничні дороги, що ведуть через провал Бренер і здовж Рівієри, часто бомбардують аліантські літаки.

ЮГОСЛАВСЬКІ ПАРТИЗАНИ ЗАНЯЛИ САВНИК.

ЛОНДОН. — Югославський уряд дістав повідомлення від „народної армії визволення“ під командою генерала Тіта, що вона заняла Плевлю й Савник у Чорногорі то Гацко й Автовац у Герцеговині, а крім цього ще чотири міста меншого значіння коло Любляни, столиці Словенії.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc., at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Письменний текст оголошення має бути в адміністрації 48 годин перед появою числа, в котрим оголошується хоче мати своє оголошення.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

3 Канади належить посылати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

Відступ німців з України

Переживаємо надзвичайно важні моменти воєнної й дипломатичної природи, а те, що станеться в найближчих тижнях, заважить глибоко на дальшому ході історії Європи, а то й світа. Воно теж і дітне судбу України і українського народу. Та заки це станеться, хочемо звернути увагу на те, що тепер діється, а що завважуватиме на тих подіях і тих переговорах, що відбудуться в Москві між представниками заграничних міністерств Великої Британії, СССР і Злучених Держав Америки.

Допис Александра Верта з Москви до часопису Нью Йорк Таймс (з 26. вересня) дає багато до думання, коли брати під увагу те, що діється тепер на советсько-німецькому фронті. Бо з цього допису виходило, що поведіння німців в Україні є таке, що виразно говорить, що вони вже втратили цілковиту надію на вдерження України.

Верт подає теж і тим разом дальші всти про цілковите винищення України. Німці відступають, але залишають цілковиту руїну, попалені села, зруйновані міста, знищене хліборобство й розторжену промисловість. Це не є знищення, про яке доносять нам з інших країв і побоевищ. Є це знищення у найповнішій тому слова значінню. І саме тому воно таке важне, коли іде про Україну.

Усе те, що тепер німці виробляють в Україні, є особливо замітне з того боку, а це підкресляє теж і Верт, що назагал німці старалися "охороняти" Україну від знищення, бо вважали її вже своєю провінцією, якої призначенням було доставляти Німеччині хліборобські продукти і ті сировини, що їх вона потребує для своєї промисловости. Націстська пропаганда навіть голосила, що вона "обороняє Україну", чи там українського хлібороба! А ось тепер, як бачимо, німці "обсмалюють" українську землю ще далеко справніше ніж це робили свого часу відступаючі советські війська.

З усього того Верт заключає, що німці вже такі цілковито зрозинували з України. Значиться, що погодились уже з тим, що їхні всі пляни щодо сходу Європи сповзли на ніч. Тим треба пояснити в головному й їхній так скорий відступ, який, як слушно завважують політичні коментатори в Англії й в Америці, має більш політичне як військове значіння. Бо те, що Німеччина тепер відступає з сходу вже не є переходною, але є цілковитою ліквідацією її довголітніх плянів і мрій про "напір на схід", в якому Україна була на першому місці. Як не наїсти то юнкри, що є у проводі армії, бачать, що політика німецької експансії на схід цілковито прогала мілітарно й дипломатично, та що вже немає для Німеччини, як брати під увагу теперішнє положення, ніяких виглядів, щоби така політика могла стати реальною в такому періоді, який можна тепер передбачувати. Та, що особливо важне, вилофуючись ось так з України і добачуючи свою цілковиту там програу, Німеччина може мати на увазі теж і свій ратунок, шукаючи його — в Москві. За кілька місяців, а може й скорше, почнемо, чи так дійсно є.

В ПОШУКУВАННЮ ОСНОВ ПОСТІЙНОГО МИРА

У минулу п'ятницю відбулася в "Нью Йорк Таймс Гол" в Нью Йорку заходом великого щоденника "Нью Йорк Таймс" незвичайно повчальна дискусія про справу організації світу для постійного миру. Дискусія не тільки представляла, як звичайно, різні погляди бесідників, але різнилася від звичайних дискусій того роду в тому, що кожний бесідник представляв якусь визначну американську встанову, яка займається спеціально цією справою, і що кожний бесідник являвся рівночасно авторитетним представником погляду, який у цій справі заступає його організація. Тому й не дивно, що аудиторію галі підчас цієї дискусії забили щирі визначні громадянські діячі, представники колегій, церков, різних організацій, що займаються питанням воєнного миру, представники жіночих клубів і т. п.

Бесідників було вісім. Між ними були передусім конгресмени Д. В. Фулбрайт, автор ухваленої конгресовою палатою репрезентативів резолюції в справі участі Америки в повоєнній міждержавній акції за удержання миру, та сенатор Джозеф Гол, автор іншої резолюції в цій справі. Далі були: Джан Фостер Долес, президент установленої Федеральною Радою Церков Христа в Америці "Комісії для Студювання основ постійного й справедливого миру"; Гю Гібсон, бувший американський амбасадор у Польщі, що на спілку з бувшим американським президентом Гербертом Гувером видав книжку: "Проблеми постійного миру"; д-р Джеймс Т. Шотвел, президент "Комісії для студій організації миру"; Кларенс Стрейт, основник "Федеральної Юні"; Ілай Колбертсон, автор плану федерації світу; та пані Рут Брайен Овен Роде, бувша американська амбасадорка до Данії, авторка книжки "Лук Форверд Воріор" та авторка ще одного плану міждержавного миру.

Кожний з бесідників подавав начерк свого плану для заведення миру в світі, зглядно своєї праці для цієї справи. Червоною ниткою через усі ці проекти тягнулася думка про потребу міждержавної організації та заведення міждержавної поліційної сили для удержання миру між державами. Цей поліційний сили мали би вживати всі об'єднані для справи миру держави проти такої держави, яка вважалася би порушити мир агресією.

Долес казав, що міждержавна організація зчасом виросте на справжній світовий уряд, який буде мати власну військову силу, однак живання цієї сили буде залежати від різних держав, що будуть складати умови, під якими цієї сили можна буде вжити.

Проф. Шотвел назвав справу міждержавної поліції серцем справи запобіження війни. Однак на його думку в цій справі треба поступати повільно: наперед треба би обмежити вживання світової повітряної сили для стороження перед вибухом війни. Ця сила мала би бути вжити тільки, як усі держави, що належать до світової федерації, на це згодились (очевидно, за винятком агресивної держави, що порушує мир).

Ясно, що й згода на таку міждержавну силу й згода на те, що вона могла би бути вжитою проти якоїсь держави, рівняється обмеженню державної суверенности (звернувшись до досі розуміли так, що кожна держава є найвищим вирішальним чинником своєї політики й ніяка інша держава не має права в її рідшення мішатися. Кожна держава хотіла би захвати для себе таку суверенність і ніяка держава не погодиться радо на те, аби її суверенність обмежувала якась міждержавна організація. Всеж такі без такої зречення зо своєї суверенности в дотеперішнім розумінні неможлива міждержавна організація. Через те й різні бесідники на згаданій дискусії на різні способи обговорювали справу державної суверенности.

Конгресмени Фулбрайт називав повоновання за порушення державної суверенности "червоною оселедцем", себто штучною на відтягнення уваги людей від справжньої проблеми. Він говорив, що кожний суверенний нарід має право делегувати, себто передати на інших, певну частину своєї суверенної влади. Таке делегування, як звісно має місце в американській політичній організації, де федеральний уряд має тільки таку владу, яку йому стейти виразно передали. У подібний спосіб Злучені Держави можуть делегувати частину своєї суверенної влади міждержавній організації для удержання міждержавного миру.

Долес казав, що міждержавна організація зчасом виросте на справжній світовий уряд, який буде мати власну військову силу, однак живання цієї сили буде залежати від різних держав, що будуть складати умови, під якими цієї сили можна буде вжити.

Кларенс Стрейт, уважає ще й нині пануючу догму про абсолютну державну суверенність за найбільшу й однукову перешкоду для розбудови машинерії миру. Він говорив, що поки людина не навчиться відізнати своєї особистості від свободи свого уряду, міждержавна організація для удержання миру не може повстати.

Пані Роде говорила в подібнім тоні. На її думку, три великі демократії світа не потрапили вжити своєї сили для удержання миру й свободи на час передусім тому, бо кожна з них признавала цю панівну догму необмеженої державної суверенности. Поки демократії не навчаться, щоби виселити нувати передусім цю панівну догму необмеженої державної суверенности, так довго демократії будуть розділені, себто будуть виступати одна проти другої.

Дискусія була не тільки замітна тим, про що говорено, як і тим, про що не говорено, що, так сказатиб, поминено згадати. Представники різних організацій; що думають про заведення й удержання постійного миру, виходили видно зо заложення, що існуючі тепер держави мають стати основою міждержавної організації. Ні один з провінційних дискусіантів, не сказав словом про потребу створення нової держави. Коли взяті під увагу, що між дискусіантами був проф. Шотвел, котрий належав до американської делегації на версайську конференцію, котра їхала туди з Вилсоновими точками, між котрими одно з визначних місць займала засада самовизначення народів, то не можна цього пропущення вважати простою недобаченням. Скорше можна припускати, що всі репрезентовані ними організації не вважали за засади самовизначення народів за важну умовину тривалого миру.

Видно це й з однієї згадки справи угнетених народів, яку зроблено підчас цієї дискусії. Згадав її представник "Комісії для студювання основ постійного й справедливого миру" при Федеральній Раді Церков Христа в Америці словами: "Ми далі домагаємося міждержавної організації, аби забезпечити поневоленням народам добуття автономії". З ужиття слова "автономії" треба робити висновок, що поневоленню народів належить стати автономією, а не суверенністю. Що нині не думається вже про повну суверенність для поневолених народів як про розв'язку національного гнету, виходить мимоходом у же й з усієї цієї тенденції за обмеження суверенности, що її стіраємо в плянах просто всіх організацій, що займаються проблемою заведення постійного миру.

Микола Чубатий.

Американська публична опінія та українська справа в Європі

Неправда та правда про американських українців.

Можете обдурювати деяких людей постійно, можете обдурювати навіть усіх людей впродовж якогось часу, однак ви не в силі обдурювати всіх людей увесь час — казав великий американський президент Лінколн, а висказані ним слова можна дуже слушно звернути до ворогів українського народу в Європі. Іх, з такою самою слушністю можна застосувати і до ворогів американських українців.

З усею свідомістю повного значіння слів можна сказати, що мабуть небагато є громадян американської землі улюблених від американців українського роду. Це зрештою є зовсім природне. Нарід гноблений усіми наїзниками від соток літ, приходячи тут за море в країну свободи та стаючи згодом її горожанами не міг інакше уложити своїх відносин до американської батьківщини, як тільки на основі ширшої лояльности, віданости та привязаности до нової землі. Це ж річ цілком природна, а людина інтелектуально та морально нормальна не може поступати проти правил нормального думання та діяння.

А проте недовго перед війною та в перших роках самої війни зірвалася довкола американців українського роду правдива філія злочинної агітації, щоб обдурити американську публичну опінію. Відносилось вражіння, що був такий час, що творці цієї бурі всилі тут такі мало не всі люди, як говорив Лінколн, на який час обдурити. Так є, що ще й нині деякі люди серед американців є обдурені щодо постави американських українців до американської землі. Та одно є певне, що немає такої сили, щоб на постійне одурити всіх, себто наставити постійно цілу американську публичну опінію проти американських українців. Правда мусіла вийти наверх та обнажити свідомо та дошлізо організовану неправду довкола американських українців безпосередно, та довкола української справи в Європі посередню.

Ми саме нині вже є в тім стані, що громадська опінія в Америці вже поволі доходить до цієї третьої стадії брехні, про яку згадав Лінколн, що Звісно, що в Америці ніхто не може нікому заборонити виступити ще раз зо засадою самовизначення народів, однак, як це видно з плянів для заведення й удержання миру, тепер ця засада не грає майже ніякої ролі. Коли кому хочеться ту засаду виставити й її поширити, він може, але, ніде правди діти, йому прийдеється на її розтолошення покласти дуже багато труду. До такого заключення можна дійти з цієї дискусії.

Неможливо обдурити усіх людей по всі часи.

Не про американських українців іде, а про українську справу в Європі.

Коли хтось спитав би, що ж за причина, що докруги американських українців та справи їх лояльности зірвалася істинна буря клевети та неправди, то цілком певно можна відповісти на це наголовком, поставивши над цим підозрою: Не про американських українців іде, а про українську справу в Європі. Усі сили, що є проти визволення українського народу в Європі та які не бажають, щоб український нарід став вільним на власній землі та господарем багатств України, відразу зорієнтувалися, що надходить велика війна. А як цілий світ таї східна Європа стануть знов у плинний стан творення нового порядку, то справа визволення українського народу стане знов на порядку дня.

Зрозуміли ці сили, що в справі визволення українського народу можуть забрати голос теж й американські українці, як горожани цієї вільної землі. Зрозуміли теж ці сили, яких духове натхнення пліло з Москви, що чисту та справедливу справу України є доволі легко заактуалізувати та боронити на вільній землі Вашингтона. Словом, комуністи та всі комуністичні елементи, що стояли на услугах Москви, зрозуміли, що найкраще ударити по українській справі в Європі, коли витворять такий стан в Америці, щоб американські українці не могли нічого зробити в українській справі, щоб відіраті їм кредит перед американською громадською опінією закидом нелояльности. Щоб десь ту нелояльність знати, вони почали звязувати американських українців з мнимим германофілством, з мнимими симпатіями до наїзнику чи фашизму.

По майстерським методам Комінтерну.

Плян був по дивольській добре обдуманий. Хто трохи орієнтується в методах майстерської пропаганди Комінтерну, той міг відразу зрозуміти, що це є робота по плянам "Мейдін Москви". Метода ця полягала на цім, щоби не поборювати саму українську справу, яка є правдива як Господа слово та яку через це тяжко було поборювати, але краще є згодити перед американською публичною опінією самих українців, й то не тих десь там далеко в Європі, але тих таких близьких тут в Америці, яких можна оглядати та видіти. З них треба зробити наїстів, фашистів, германофілів та в сяку про то американську зброю, з якою навіть не варта говорити. При тому протиукраїнські елементи рахували на одну душевну хибу, поширену серед деяких американських українців, а це на їх почуття меншеварости. Ця хиба спосібна в таких ситуаціях як війна викликати застрахання та паніку в рядах, діткених цією душевною хворобою.

Хто тямить воєнні часи в Європі, той розуміє, що з вибухом війни там було й зовсім невинних людей інтервювали а навіть розстрілювали через помилку. В Америці не було й тисячної частини таких помилок заражень влади з вибухом війни. А проте серед деяких українських людей вибухла прямо паніка. Замість спокійно та з почуттям власної гідности та самопевности виждати аж справа вясниться, а вона мусіла вяснитися в демократичній країні, бо в американських українців все було чисте сумління супроти американської землі, люди розбігалися, припинилися громадська робота, наступила повна байдужність і для української справи в Європі. Американські українці не використали часу, коли можна ще було помогти українським застаням на Сибірі, вивезеним червоною владою зі Західної України.

Чи осягнули протиукраїнські сили свою ціль? Очевидно, що осягнули, бо обдурили мало не всіх американських людей на якийсь час, а українських унешкідливо для себе.

Нова метода червоних вбивати українську справу в Європі.

По якімсь часі мусіла правда як оліва вийти наверх. В дек (Покінчимо на сторінці 3-ій)

ІВАН ФРАНКО
Борислав Сміється
(Повість)
43)
Яке вражіння зробив той лист на Рифку, цього ні словом сказати, ні пером списати. Вона ціла задріжала, мов від пропасниці. Перший раз у житті вона держала лист, справді дотикаючий чуття, любови, і хоч у грубій формі, все таки ясно висказуючий любов глибоку і живу, трохи, може, надто неплотонічну, грубу, але зато сильну і сліпу, а така любов найбільше мусіла подобатися Рифці, мало образованій, нервовій і кровистій, Рифці, котра в своїм житті ніякої любови не знала. Як рада вона була тепер бачити свого Готліба, міцно-мішно притиснути його до серця, слідити за кожним його кроком, жити його думками, палати його чуттям. А вже г'я любить! І з нею першою поділилася тайною свого серця!

розкішним холодом, темною зеленню, живим запахом та легесеньким, таємничим шепотом листа. Вона мимоволі пішла туди. Садівники якраз обривали, вишні та великі, вчасно достигні верпини (порічки). Два хлопці з кошичками в руках стояли на тонких вишневих гілках, одною рукою придержуючися за шаблі, а другою зриваючи спілі вишні. А старий садівник у найбільшій кіш зсирвав верпини, прихватувши перед розлогим верпинником і підймаючи гілку за гілкою. Хлопці на дереві сміялися, жартували та перемовлялися, а старий мурлик побачив лано, підійшов до неї з уклоном, пожадувався, що вишні цього року вродили слабо, зате верпини гарні і дуже добре платяться. Він вибрав кілька пригорців самих достиглих верпин, великих, як терносливи, і просив Рифку перекусити. Вона взяла їх у хусточку. За той час позлазили хлопці з вишні з повними кошиками. Спілі, повні-ягоди блищали на сонці, мов яке дороге каміння, кризь

їх тоненьку прозирчасту шкірку сонце прокралося в їх нутро, мінюлося і переливалося в червоновім, виннім пліні, немов вишні були наліті кров'ю. Хлопці нарвали також темнозеленого вишневого листа, вистелили ним дно невеличкого прикладка й обережливо почали в нього складати вишні. Рифка стояла і гляділа, втягаючи в себе всіми порами тіла милий холод, розкішну вогкість та свіжість саду й уплюючий запах свіжо нарваних вишень. Йй було любо і приємно, як ніколи. Вона мовчала.

нуса, виспала йому в шапку одержані від садівника верпини. Коминярчук, урадуваний, побіг, кусаючи чіт виссаючи верпини, а Рифка пішла до своєї спальні, дрожачи всім тілом, з голосно буючим серцем, замкнулася, сіла на софці, відітнула гілочки, щоб успокоїтися, і зачала читати: "Я видів її! Господи, що за лице, що за очі! Мене тягло до неї, я не міг опертися. Іхала в бричці кудись на Задвір'яне передмістя, я стрівуся з нею несподівано. І у відразу мене одурів, так, одурів. Я, бачиться, хотів зупинити бричку, щоб розпитати її, хто вона. Але коні перепудилися мене і шарпули вбік. Воїна скрикнула, погляділа на мене й побігла. А я, учепившись за васаж брички, волікс по дорозі по камінню. Я не чув болю в ногах, а тільки дивився на неї. "Я люблю тебе! Хто ти?" — сказав я їй. Але втім обернувся візник і вдарив мене пуживом по голові так сильно, що я з болю пустих бричку і упав серед дорозі. Бричка поторохтіла далі. Вона знов скрикнула, озирнула-

FOR VICTORY BUY UNITED STATES WAR BONDS AND STAMPS
КУПИТЕ ВОЄННІ БОНДИ

Врятовано багато життя завдяки плязмі з крові

Вістки зза моря все більше підкреслюють роллю плязми з крові, якою рятується життя американських воєнів і моряків, ранених у боях. З Нової Гвінеї та з Алевтських Островів, з Сицилії та Італії, як рівнож з інших фронтів щодня приходять донесення, в яких говориться, як цей чудовий лік-кров, яку дують добровільно люди зі всіх кутків Злучених Держав, відбирає наших хлопців з пазурів смерті та повертає їх до нового життя.

Для прикладу наведемо кілька осіб, які завдячують своє життя трансфузі крові. Перший лютенант Шарл Ф. Бюхле, з Іст Оранж, підстрілений „снайпером“ біля Касабланки; Алвін Колинський, моряк, з Брукліна, ранений в морський бою біля острова Саво на Соломонових Островах; Арнолд Гінч, воєк, з Савт Гавен, Міннісоти, підстрілений в бою в Новій Гвінеї; капітан Макс Голдман, медичний старшина з Бостону, ранений кавалком забомби під час несподіваного рейду на Порт Моресбі; радіооперейтор Джозеф Мускус, ранений, коли затоплено кружляк Асторія; капіраль Маринарського Корпусу Антоній Касаменто, ранений в бою на Соломонових Островах. Всі вони, як тисячі інших, є нині між живими завдяки трансфузі крові. А ці трансфузі були можливими завдяки жертвенності мужчин і жінок на домашньому фронті, які відгукнулись на спільний заклик Армії, Флоту та Американського Червоного Хреста, щоби жертвувати свою кров.

Жертводавці це люди зі всіх верств населення. Робітники, фахівці, професіоналісти; всі вони жертвували свою кров,

з якої вироблялась плязма, що рятує життя нашим борякам. Американці чужинського походження швидко відгукнулись на заклик. Групами і окремими особами вони приходили до Червоного Хреста і давали свою кров, щоби спастись життю оборонцям Америки. Кожний з 33 центів Червоного Хреста, де приймається кров, доносить про те, з якою сердечністю американці чужинського роду відгукнулись на заклик давати свою кров.

Як на типовий приклад, як переводилась кампанія по збиранню крові, можна вказати на Дітройт, де національні групи мали свої визначені тижні, коли члени тих національних груп жертвували кров. Подібні способи практикувалися і в інших великих центрах та на побережжях східним і західним. Брали живу участь в тому також національні братерські організації. Визначилися широкою співпрацею різні товариства, церкви та видавництва, серед яких знайшлися тисячі добровольців, що жертвували свою кров.

Центри Червоного Хреста, де береться кров від жертводавців, є в 33 містах. Армія і Флоту потребують в 1943 році 4,000,000 жертводавців крові. Це будуть тяжкі бої. Доплав плязми з крові на боєві фронті не сміє спинятися. Кожна здорова особа, від 21 до 60 років життя, може відвідати центр, де береться кров і дати трохи своєї крові. Зверніться до вашого відділу Червоного Хреста і довідайтеся, чи він займається збіркою крові. Якщо так, умовтеся про день, коли ви можете дати кров. Це забирає тільки пару хвилин і робиться це без болю та не лише болючих наслідків.

Чайний вечерок в Менчестер, Англія

Як уже відомо, третій зїзд Союзу Українських Канадійських Воєнів за морем відбувся в Лондоні в днях 31-го липня і 1-го серпня. По цім зїзді разом з тов. І. Юзиком і ще кілька канадійських воєнів прибули до клубу в Менчестер, щоби разом з громадою відбуті чайний вечерок.

Програма почалася в год. 8-мій вечором, і знова задунала українська пісня в Менчестері. Програму переводив секретар громади п. П. Лєсьновський, У вступнім своїм слові він привітав всіх членів громади і гостей і попросив всіх, щоби гостились і веселились як одна велика родина. Так всі і робили і цілий вечір пройшов без одної тупої хвилини. Вечерок зачався концертною програмою. Перша точка було мандолинове тріо. Три школярки Рідної Школи, — Оля Лєсьновська, Віра Тарнавська і Галя Януш — відіграли і відспівали „О Україно“, а потім „Мати сина кохала“. П. Б. Панчук відіграв „Вязанку Коломийок“ о. Кудрика. Присутні витали ці точки гучними оплесками. Це для дітей був перший виступ з співом і музиккою. Треба сказати, що прекрасно вивязались, що треба завдячувати їх учителям, п. Б. Панчукові, що за такий короткий час їх приготував. По цім слідували вокальні соля співака-артиста п. Ів. Юзика, який певно відомий в західних сторонах Канади з своїм виступом там. П. Юзик відспівав на початок дві народні пісні „Ой під гаєм, гаєм“ і „Взяв би я бандуру“. Гучні оплески захопленої публіки завершили соліста і він відспівав „Думу про Нечая“. Далше на програмі був дует Олі Лєсьновської і п. Б. Панчука на мандоліні при аккомпаніменті п. Юзика на піяно. Гучні оплески привітали цю „Вязанку Українських Мелодій“.

Після цього всі виступили в трио і відспівали „Куклу“ в три голоси, а по діточій точі мужське тріо з воєнів Б. Панчук, І. Юзик і Н. Грицай, — прекрасно відспівали „Ой впад стрілець“. Не одному з присутних покохались слюзи, як почули слова „...Ой за Тебе рідний краю, наші хлопці умирають“. Громада оплесками викликала співаків і ще і ще і вкортці всі воєнки при піяні співали стрілецькі і народні пісні — пісня за піснею. Та час не стоїть. І всьо найкраще має свій кінець. Господар програми п. П. Лєсьновський в імени громади дякує артистам і всім, що брали участь в програмі, і покликає п. Б. Панчука на кіньєве слово. Концертна програма закінчилась відспіванням „Боже, щастя йому“.

По концертній програмі зачалася забава з музикою, танками та співами. До пізньої ночі, чи по правду сказати до раннього ранку всі веселились при грах і забавах. Між іншим зроблено дві розігрівки на фонди Українського Клубу і С.У.К.В. Два дарунки на розігрівку дав воєк Павло Козак. До танців пригравали В. Панчук і П. Козак на скрипки, а всі решту воєнки з п. П. Завалінським на піяно і на цю попало.

Закінчився вечерок і всі попрямували додів, затихло все, а вулицею серед тихої ночі ще чути легенькі звуки рідної пісні.

Від заряду Українського Товариського Клубу і від громади земляків ваших в Менчестер, Англія, бажаємо нашим братам за океаном всього найкращого. Дай Боже, щоби Ваші сини щасливо повернули до Вас з цієї війни та свободно зажили з рідними.

За місяцевий Комітет.
П. Тарнавський, голова.
І. Лєсьновський, секр.

Трьох синів союзової родини в армії дядька сема



ВАСИЛЬ НИЦАК ТАРАС НИЦАК

Громадяни Василь і Катерина Ницак, що є довголітніми членами 194 Відділу У. Н. Союзу в Нью Йорку враз з родиною, дали американській збройній силі трьох синів. Найстарший Микола є при ліхоті. Середущий Василь, що локінчив різні мехалічні курси, є тепер штабовим сержантом при летунській силі, а наймолодший Тарас служить в маринарці.

В звіті відце згаданого департаменту говориться, що розбудуючи найбільшу на світі флоту, американці будують такі кораблі, які можуть звести бій з найсильнішим ворогом. Вони мають велику силу і можуть витримати вогонь противника. Департамент воєнної маринарки подає, що в перших шістьох місяцях 1943 року вага новозбудованих воєнних кораблів була 20 разів більша, ніж вага нових кораблів, які збудовано в перших шістьох місяцях так званої „Оборонної програми“.

Те саме було й розвитком і зростом повітряної сили, каже згаданий рапорт. Морська флоту мусить мати свою власну авіацію і для того „становлено будувати якнайбільше число потрібних їй літаків“. Кажуть, що в Америці „будують найбільше число воєнних літаків, але розбудова морської флоту таки найкраще розвивається“.

3 ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШКАГО, ІЛЛ. Організаційна праця У. Н. Союзу.

На передодні наближаючого ювілейного року У. Н. Союзу, коли завершиться 50 літ життя і праці ювілянта, українське Шікаго рішало доложити всіх старан, щоби союзова праця мала тут гарне закінчення, щоби з нагоди золотого ювілейної кампанії було записано, що й Шікаго не спало. Бо властива, напружуюча праця в напрямі здобуття нових членів приїде шойно в 1944 році. Тепер це лише приготування, це лише вступ до того великого змагу серед відділів У. Н. Союзу, що має наступити з Новим Роком!

І хоч як тяжко скликати тепер якнебудь збори, хоч як наші люди відкинули йти на українські підприємства, то проте в так важкій справі якою є організування нових членів для У. Н. Союзу не може бути оправдан і викрутів. Збори скликано на суботу дні 28. серпня, на які прибув організатор членів У. Н. Союзу п. Білєцький. Віче, як на теперішні часи „вдалося“. Сала не світила пустокою. Говорили місцеві голови і відділові урядники, говорив п. Білєцький. Представлено ту велику працю, яку веде У. Н. Союз за час свого існування. Ще раз повторюю все те, про що вже всі, що до У. Н. Союзу знають. Та для реєстру треба повторити! Рішено, що найкращим даром ювілятові будуть нові члени і рішено поможти організаторови їх дістати. Не було сказано, чи ряди У. Н. Союзу в Шікаго мають подвоїтися, чи ні, а зате сказано, що 50-літній Батько Союз має мати в день своїх уродів 50 тисяч членів. Бракує йому отже 8 тисяч, а на Америку і Канаду не є тяжко це дістати на протязі 6 місяців. Шікаго дістане пропорційно-налього таке число нових членів, яке на нього припадає! Канцелярія повинна призначити

„квоту“. Всі американські інституції завдячують свій розвій „квотам“, які здобувають їх робітники. Організатор Білєцький в Шікаго не новий. Працював тут успішно два роки передтим. Думав дещо, що тяжко йому буде. А вислід говорять шось іншого. За 3 тижні вписав 44 нових членів до У. Н. Союзу, переважно таких, з якими клопоту і суспензи не буде, бо будуть платити річно. Коли переглянути спис нових членів, то це відомі в нашій громаді люди, яких пробували літами вписувати відділові секретарі — та не вписали. Є й такі, коло яких всі ми часто переходили, а не подумали про те, щоби їх вписати.

Треба організатора в кожній громаді. На жаль п. Білєцький стало в Шікаго сидіти не буде. Буде працювати в трикутнику Шікаго — Дітройт — Клівленд. Значить час від часу верне до Шікаго на місяць або два. Роботи на нашому полі у нас досить і так як шікаговські фабрики мусіли ми виставити таблицю „Гейл вонтел“. Таку поміч отсе нам Українській Народний Союз тепер прислав!

Степан Куропась.



ПРАЦЮВАТИ ДЛЯ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЦЕ В ПЕРШІЙ ШІРІ ПРИБЛИЗУВАННЯ ДО НЬОГО ЯКНАЙБІЛЬШЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ.

НАШ КРАЙ СТОІТЬ ПЕРЕД НАЙБІЛЬШОЮ НАТУГОЮ В ІСТОРІІ.

ВАШИНГТОН. — „Ударна кампанія за перемогу буде вимагати найбільшої натуги населення нашого краю в нашій історії“ — заявив Роберт Петерсон, підсекретар воєнного департаменту, відкриваючи конференцію представників преси, промислу й робітництва. А заступник начальника генерального штабу Джозеф МакНарні подав до відома, що німецькі військові провідники залишили надію на вигнання війни і роблять зусилля, щоби не допустити до поразки. Одначе це не значить, щоби ми мали вже спіно вірити в нашу перемогу — думає МакНарні. Борьба за повну перемогу буде кривавою й завзятою. Ген. Джордж Стрінг, з відділу розвідної служби армії, виказав, що німецька повітряна сила тепер є більша ніж була в 1939 р., не зважаючи на великі втрати. Таксамо росте в силу японська повітряна флоту. Американсько-англійські бомбовики ослабили німецьку силу, але не зломали її армії. — У конференції бере участь яких 200 представників, щоби довідатися про наші воєнні зусилля і передати їх до відома тих кол, які вони представляють.

В КОЖНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА“



ОГЛЯДАЮТЬ ЯПОНСЬКУ ДОБИЧУ. Ці два американські воєнки приглядаються ближче японському кри-сови. Один з них має кашкет з японського маринара. Сцена знята в Гвадалканал.

Американська публична опінія та українська справа в Європі

(Докінчення з сторони 2-гої)

мократичній державі кожна така справа мусила бути трактована по правному порядку. Було підозріння сміло кинене та спровоковане пресою на у слухах червоних москалів, так зовсім зрозуміле, що мусили прийти слідства. Та розслідувати доноси чи закиди це ще не вина, це ще не доказ, що дійсно хтось прогрішився. Інвестиції дали владі досконалу спосібність основно запізнатися у всіх подробницях з американськими українцями, пізнати їх лояльність. Також при цій спосібності запізнатися основно з українською справою в Європі. Вона нині ясна. Останні відгомони клевети ще то тут, то там лунають, комуністи бачать, що спосіб закидом фашизму чи наїзму поборювати українську справу вже не ділає, навіть не розгаїє українських людей, треба було постаратися за новий аргумент, більше спосібний розгаїти українських людей та казати їм гризтися поміж собою, кидати один на одного підозріння. Цей польовий спосіб — це підозріння польонофіліства.

Нині табор, що поборює самостійність українського народу в Європі, серед американських українців так як організований. Натхнення набирає він з того самого джерела, з російського комунізму. Комінтерну правда, кажуть, нема, але плани виходять готові та так само добре і по майстерськи споряджені. Всі прихильники московського панування над Україною вживають закидів польонофіліства проти своїх противників.

Закиди служби польським панам кидає в очі національно думуючим американським українцям Корнійчук сам по братаній з „ляшкою“, як ми сказав з Тарасом Бульбою, хоч ми таких „аргументів“ не вживаємо. Закиди повторює і Богомодець та зломана жертва українського лихоліття Павло Тичина. Цей самий закид польонофіліства знайде нині під адресою провідних українців в американським континенті в комуністичній пресі та в цій невизначено комуністичній, але такій, що вже нині бере натхнення зі саява кремлівської кріпости в сере-

дині города Москви та там скеровує тужливі свої надії повороту на українську землю. Все і тепер іде по одному плану „Мейд ін Москов“ — польонофілі тай годі. Застановитися спокійно українському землякови, чи варто нині булоб комунєбуд запродуватися полякам, що лежать під само як українці в Європі під колесами історичного воза, доволі тяжко. Як що хтось ввагал має в житті нахили комунєбуд запродуватися, то вже кращеб запродуватися червоном, що ідуть тепер на возі четвернею. Критично оцінювати справу не дозволяють українським людям з одного боку давні гріхи польського уряду проти українського народу, з другого боку дальші шляхецькі мрії богатюх ще поляків про польську потугу.

Чи досягнуть комуністи та їх клієнти свої цілі драгуєчи на цій новій, худій шапі? Оче-видно, що досягнуть. Одна чи друга газета навіть досить далеко від радіонофіліства повторює безкритично закиди за червоною чи червоною пресою. Один чи другий громадянин, деколи й інтелігент, але з ментальністю політичного примітива забитої галицької провінції, повторює закиди польонофіліства, обурюється, пінитьсь, псує собі нерви.

Бажану атмосферу замішання червоної дістають, щоби знов на якийсь час припинити діяльність українських людей, підірвати довіря серед громадянства, до людей найбільше для червоних небезпечних. Без довіря ніяка громадська робота немислима. Тим способом пропагатори польонофіліського перестрашу несвідомо працюють на більшу славу червоного панування над Україною. Мине час, люди прочунються, стануть навіть встидатися признаватися до того, що впади жертвою доброго обдуманого плану червоних на погібель українського народу в Європі.

Нам усім треба більше критичності, більше віри в людину, більше широкого світоглядя на грандіозну акцію, знаменито зорганізовану пропаганду противника, який нині знайде доступ навіть там, де нормально йому булоб неможливо дійти.

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МАЮТЬ НАЙСИЛЬНІШУ ФЛОТУ В СВОЇЙ ІСТОРІІ

Злучені Держави мають тепер найсильнішу флоту. Департамент воєнної маринарки заявив, що за останні три роки американська флоту зроста до небувалих доси розмірів. Америка має тепер 14,072 кораблів і „найсильнішу повітряну силу на світі“.

Адмірал Німіц сказав в Перл Гарбор, що сильні формации американської флоту бомбардували японські укріплення на островах Тихого океану. На острові Тавара і на острові Науру американці знищили японські повітряні бази і зробили поважні спустошення в оборонному валі на захід від островів Гільберта.

Звіт департаменту воєнної маринарки говорить, що „в середині війни Злучені Держави збудували найсильнішу морську й повітряну флоту на світі, якої розмір можна рівнати тільки з тими завданнями, що стоять перед нею“.

Америка має тепер на морях 14,072 кораблів, між якими 613 воєнних. А три роки тому ми мали всього 1,076 кораблів, між якими було тільки 383 таких, що їх можна було назвати воєнними.

Те саме й з нашою повітряною силою. Три роки тому Америка мала всього 1,744 во-

єнних літаків при своїй маринарці, а тепер маємо їх 18,000. І то різного роду — нурців, торпедовців і таких, що латролюють наші води.

Департамент воєнної маринарки каже, що американська спосібність і спроможність „будувати воєнні кораблі з такою шкорою і з одним із „вугольних каменів“ нашої воєнної стратегії“.

Завдяки цьому, ми маємо спромогу одночасно атакувати на Паціфіку, на Атлантику і на Середземнім морю. Крім того, наші воєнні кораблі беруть тисячі миль довгої комунікаційної лінії на море.

Дальше департамент воєнної маринарки доказує, що маючи спромогу будувати й перебудовувати воєнні кораблі, наша флоту знаходиться в кращім положенні ніж флоту інших держав, бо вона може дозволити собі на стратегічне ризику в напад на ворога.

Всез таки, не зважаючи на „феноменальний“ розріст, в останніх трьох роках наша флоту понесла великі втрати. Ми втратили 58 малих воєнних кораблів, — один великий, чотири літаконосці, девять крейсєрів, 32 нищителі і два-



ШКІЛЬНІ КНИЖКИ

- КУПІТЬ ІА ПОТРІБНІ КНИЖКИ!
- Не досить післати дитину до школи. Треба їй ще дати книжки, без котрих вона не може навчитися читати, а потім книжки, щоби захопили її читати.
- Ось Вам вибір таких книжок для дітей:
- ПЕРША КНИЖЕЧКА (Буквар) М. Матвійчука — 45 ц.
 - ДРУГА КНИЖЕЧКА (читанки для 2. класи) М. Матвійчука — 55 ц.
 - ТРЕТЯ КНИЖЕЧКА (читанка для 3. класи) М. Матвійчука — 60 ц.
 - ЧЕТВЕРТА КНИЖЕЧКА (читанка для 4. класи) М. Матвійчука — 75 ц.
 - ШКІЛЬНИЙ СПІВАНІК у двох частих. Зладив Ф. Колєсса — 75 ц.
 - ПОЧАТКОВА ГЕОГРАФІЯ, написав Степан Рудницький для народних шкіл — 60 ц.
 - МАТЕМАТИКА, Ів. Андрущенко, практичні поради з арифметики та геометрії, опр. — 50 ц.
 - ПРИГОДИ РОМКА БОМКА, Я. Вільшенка. Веселі вірші з малюнками для добрих дітей. — 30 ц.
 - МАЛА ІСТОРІЯ УКРАЇНИ, І. Крип'якевича — 15 ц.
 - МАЛИЙ КАТЕХИЗМ християнсько-католицької релігії. Уложив о. Іван Рудович — 35 ц.
 - ХРИСТІАНСЬКО-КАТОЛИЦЬКА НАУКА ВІРИ в біблійних оповіданнях для дітей. о. С. Біленький — 50 ц.
- ДЛЯ УЧИТЕЛІВ:
МЕТОДИКА правописних і словесних вправ з додатками: диктати, зразки говірок і списислів. Практичний підручник для вчителів і кандидатів учительського знання. Зладив д-р Кость Кисілевський — 65 ц.
- МЕТОДИЧНИЙ ПІДРУЧНИК до навчання перших початків українського письма. Зладив М. Матвійчук — 75 ц.

Замовлення стати:
„СВОБОДА“
81-83 GRAND ST., (P. O. Box 346) JERSEY CITY 3, N. J.

МІСЯЧНИЙ ЗВІТ ГОЛОВ. КАСІЄРА У. Н. СОЮЗУ

ЗА СЕРПЕНЬ 1943 РОКУ

МОЛОДЕЦЬКИЙ ДЕПАРТАМЕНТ

ПРИХІД:

Table with columns: Виділі, Заплата, Відділ, Заплата. Lists various individuals and their financial details for the month of September 1943.

Table with columns: Виділі, Заплата, Відділ, Заплата. Continuation of the financial report, listing individuals and their financial details.

Table with columns: Виділі, Заплата, Відділ, Заплата. Continuation of the financial report, listing individuals and their financial details.

стапа, але як німці подавалися, то всі відозвілі польські поліцейські були відправлені на той світ.

Тепер німецька преса остерігає командантів німецьких достерників в Польщі, щоб у важливі моменти приймали до поліційної служби.

Advertisement for KANAI KAIN FUNERAL HOME, 433 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J. Phone: Perth Amboy 4-4646.

Advertisement for МИРОН ЛИТВИН І СИН, УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИКИ. Обслуга шира і чесна. 383 Springfield Ave., NEWARK, N. J. Phone: ESsex 3-5347.

Advertisement for ІВАН БУНЬКО, УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК. зарпядку погребам по ціні так низькій як \$150. ОБСЛУГА НАРКРАЩА.

Advertisement for JOHN BUNCO, Licensed Undertaker & Embalmer. 437 E. 8th St., NEW YORK CITY. Refined funerals as low as \$150. Telephone: GRamercy 7-7691.

Advertisement for ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК НА ФІЛ'ДЕЛЬФІО І ОКОЛИЦІ.

Advertisement for МИХАЙЛО НАСЕВИЧ, ex. FRANKLIN & BROWN STS., PHILADELPHIA, PA. Tel. Market 1320. ОБСЛУГА В ДЕНЬ І В НОЧІ

Advertisement for ПЕТРО ЯРЕМА, УКРАЇНСЬКІ ПОГРЕБНИК.

Advertisement for STEPHEN J. JEWUSIAK & SON, FUNERAL DIRECTORS. 77 Morris St., Jersey City, N. J. Phone: BRyden 4-5959. Also includes address: 129 EAST 7th STREET, NEW YORK, N. Y. Tel.: ORchard 4-2568.

Advertisement titled 'НАШЕ ЗАІНТЕРЕСУВАННЯ'. Далеко більше ніж інтерес у справах нашого званиа є наше заінересування служити людству. Ми можемо не зважати на фінансові умовни, бо ми переконалися, що служити добре приносить власну нагороду, дотикальну і недотикальну.